

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **Endrödi Béla**

Cím: **Pesti dámák abc-je: Hölgyek a nézőtérén**

Forrás: **Nemzeti Ujság**

3m 1924. 12. 21.

Osztályozás

Tárgy **792**

Hely

Idő **"1924"**

Személy

Pesti dámák ábecéje: Hölgyek a nézőtérén

Nézőtér, színház — ünnepi hangulatot, elfogódottságot és titkolt izgalmat jelentett régen egy-egy színházi est, melyet mindig nagy készülődések előztek meg a hölgyvilágban. Akkor még nem volt annyi szórakozási lehetőség, mint ma, mikor akár a hónap minden estjére jut valami multság, akkor még jól megtanácskozták otthon, vagy társaságban, hogy melyik darab a jó és mit kell meglátni. Mozi se volt. Aztán két-három nappal előbb megvették a jegyet, érkezett az est, öltözködtek, kocsit hoztattak s egy negyedóra múlva ott pompázott a szépasszony a páholy lángszinü bársonyai közt, akár egy drága ékszer a díszes tokban. Hallatlan figyelmet kísért a színpadi játékot, a felvonásközök lelkes gavallérajai sorra látogatták a páholyismérőöket. A kocsit természetesen türelmesen várt odalenn az előadás végéig s aztán színház után valamelyik előkelő étteremhez trappolt a gumikerekű. Komoly és ünnepi esemény volt az egész színházi est.

Ma egy kicsit másképp van minden és tulajdonképpen hétköznappá szürkült a színházbemenetel. Nem okoz nagyobb izgalmat, legfeljebb ha egy-egy divatos, érdekes premiér ideje jön, vagy ha az Operaházban valami híres vendég szerepel. De ilyenkor aztán minden régi theatre parét felülmúl a mai nézőtér pompája.

Gyerünk először az Operaházba, ahol a hétköznapi előadások ma is még ünnepélyesebbek, mint máshol. Itt nagyon sokáig kizárólag páholyba illett menni, csak legutóbb merészkednek is hölgyek is az első sorokba. Az estélyi ruha itt ma is még valószínűleg kötelező és a kapuk előtt előadás végén ma is kocsitábor torlódik. A kocsitábor különben is fokmérője a színházi eikernak, ha künn sok autó várakozik, benn divatos darab megy. Rossz nyelvek szerint mostanában bérantók csekély díjért nagy tömegben állnak esténként a színházak elé, hogy a rossz konjunktúra ellenére is azt gondolják künn, hogy benn minden hely tele van. Lehet azonban, hogy ez csak mende-monda, de ha igaz, a színigazgatók finanszírozzák ezt a kocsitáborot. Az Operaház előtt viszont nincs szükség a finanszírozásra, mert a külföldi követések hölgyei és urai majdnem kizárólag csak idejárnak.

Nos, benn vagyunk az Operaház nézőtérén és meg lehet állapítani, hogy a közönség itt ma is még uriltnom és elegáns. A páholyokban gyönyörű tolettiek s mindenki úgy ül, ahogy kell: a főhelyen, mely a páholyban a legtávolabbi a színpadtól, trónolnak a mamák, viszont a legközelebbin üldögél a kislány, idegukkerez, odagukkerez s egyszerre csak meglepve felkiált:

— Jé, a Pista!

Ugyanekkor a kaszinósorban könnyedén meghajol a páholy felé egy szmokingos fiatalember.

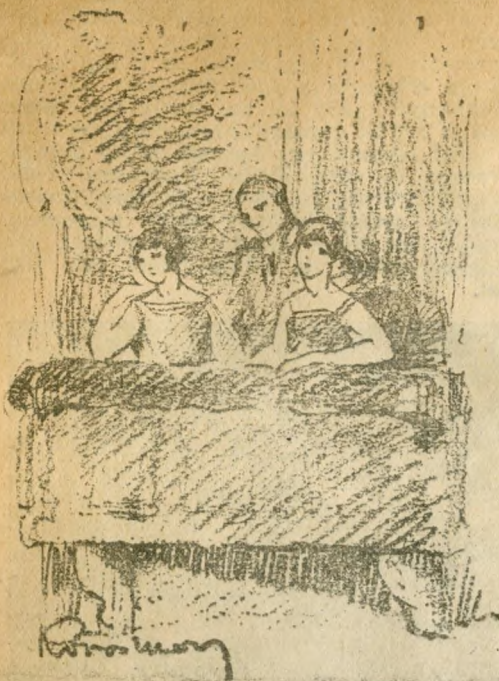
— Érdekes véletlen, — mondja a mama és sejtelmén sincs róla, hogy az érdekes véletlen egy délelőtti telefonbeszélgetés hozta létre, mely Pista és a kislány között folyt le a félórás időtartam miatt többszöri

öt. v. füz.) (Tudom) székkel kapcsolással. Pista természetesen az első felvonás közben már ott ül a páholyban s érdeklődik a vacsorai lehetőségek felől, mialatt többször kifejezi örömét a véletlen találkozás felett. Valószínűleg nem lesz öröme néhány nap múlva Pista urnak valamelyik másik színházban, ahova tényleg véletlenül téved be, tényleg véletlenül látja újra szíve hölgyét, de ah, oldalan egy másik barna bajuszos — „szerepcsés véletlennel.”

Ezek a nézőtéri találkozások tagadhatatlanul ma is igen népszerűsítik a színház intézményét. Sokszor sokkal inkább, mint maguk a színdarabok. Főképp az Operaház és a Nemzeti Színház nézőtere alkalmas a társasági örömeire. A Nemzeti Színház közönsége a publikum legjobb rétege. Itt még igazi áhitattal hallgatják a színészeket, előadás közben alig esik szó, fülledt csendben dübörög végig a rivaldán túl a klasszikus tragédia. A nézőtér — különösen a közönség kedvenceinek premierjein — gyönyörű a Nemzeti Színházban. Egy-egy Herczeg, Csathó, vagy Zilahydarab bemutatója valóságos társadalmi ünnep, a pesti társaság ragyogó felvonulást tart ilyenkor, előbbet és válogatottabbat, mint a magán-színházak bemutatón.

Érdekes, hogy régen a hölgyek mindkét felvonás közötti szünetben benamaradtak a páholyokban és zsöllyékben, ma azonban már ez nincs így. Felvonás közben a nézőtér jóformán teljesen kiürül, különösen az Operaházban és a Nemzetiben, ahol folyosókon, lépcsőházban és buffetben szokás czallat vándorutrá indulni. Itt aztán közelebről is meg lehet csodálni azokat a nagyszerű divatkreációkat, amiket a páholyok hölgyközönsége ragyogtat a nézőtérén.

És itt érkezünk el a nézőtér divatrevüjéhez, mely különösen a magán- és operettszínházak premierjein valószínűleg tulzott pompájú. Olyan divatesodák és olyan ékszerek tündökölnek egy-egy ilyen premiéren, hogy ilyenkor a nézőtér tulajdonképpen jobban érdeklődik a közönséget, mint maga a színdarab. Miután azonban a játék alatt mégis ülnek a színpadra is

figyelni: ott is minden figyelem a lámpák elé suhanó divatkreációk felé összpontosul. Ma újra a színésznők viszik a divatot és Varsányi Irén vagy Bajor Gizi bármilyen kreációt szentesíthetnek azzal az egyszerű ténnyel, hogy — viselik. Régebben Láncezy Ilka és Márkus Emilia öltözködtek nagyszerűen a színpadon, a hölgypublicum valóságban lázban volt egy-egy bemutató után, amikor is mindig fedezhetett fel valamely új divatszeszélyt a művész művészi tolettéjén. Volt idő — különösen a háború és a kommun alatt —, mikor a színpadi öltözködés divatjának nagyon beaknyodott, de most ismét hódítóbb és pazar-

lóbb, mint valaha. Viszont tagadhatatlan, hogy ma a nézőtér — női öltözködés tekintetében — erős konkurenciája a színpadnak és vannak hölgyek, akik a premiérre való érkezésükkel nagyobb feltűnést keltenek a nézőtéren, mint maga az operettprimadonna, ki már a színpad mögött jelzi kezdő trilláival, hogy most következnek az ő belépője. Egészen természetes, hogy ezek a hölgyek, kiket számon tartanak és érdeklődve várnak a nézőtéren, rendszeren elkésnek és néha bizony a foyerben hallgatják az első felvonást. A pályókban csak akkor jelennek meg, mikor már mindenki együtt van és senki el ne mulassza a szenzáció pillanatát. Későn jönnek — és háttal ülnek a színpadnak. Így jobban lehet látni őket.

Ezek a hölgyek és nagyon sok jól vagy rosszul öltözködő barátnőjük egyáltalában nem törődnek azzal, hogy mi történik a színpadon és nekik köszönhető az, hogy egy-egy pesti nézőtéren néha türehtelen és állandó a zaj és a figyelmellenség. Ezek a hölgyek azok, akik minden árt hajlandók megadni egy elsősor földszinti sarokülésért, csak azért, hogy a második sorban ülő barátnőjük előtt ülhesenek. Ezek azok, akik bal egyes jeggyel a jobboldalon jönnek be és végig felállítják a már helyeiken ülő nézőket azért, hogy a soron keresztül a jobboldalról átkerülhessenek a balra. Természetesen ilyenkor nem a helyükről felálló áldozatokkal szemben, hanem háttal siklanak át az ülések előtt s e neveletlenség következtében csipke és jett beleakad a kövér ur óraláncába, a sovány ur mellénygombjába és a többi, amely katasztrófák aztán gyöngéd átkozódásokra adnak alkalmat. A nézőtérre ekként érkező hölgyek soraiból kerülnek ki azok, akik hol le, hol felhúzzák a keztyűiket a szentimentális jelenetek alatt s e karmozdulatok következtében vidáman csilingelnek bele összeverődő karperecek a haldokló hős szájába. Ezek a hölgyek esznek szüntelenül Gerbeaud-cukorkákat, hosszú stanicliból halászva ki őket egyenkint s miután a stanicli hosszabb, mint az ujjuk, tehát kotorászás közben zörögve összenyomódik a papírzacsakó. Tíz-tizenöt ilyen zizegő papírzacsakó állandóan munkában van a pesti színházi nézőtereken. Ugyancsak ezek a hölgyek suttojják el hangosan szomszédjuknak a darab tartalmát előre, vagy jelzik egy-egy jelenet előtt — benfentességüket figyeltatva —, hogy melyik divatszalon dolgozik a most belépő művésznőnek. Ezek a hölgyek halálos nyugalommal veszik elő a pudertupfát és a ruzeit pont akkor, mikor utolsó esőket lehel a hősszerelmes haldokló arája homlokára a színpadon s a karzat zokogva siratja a szép menyasszony elmúlását. Puder és ruza gyönyörűen dolgozik a közömbös női arcon, úgyesen

irányítatva a megszokástól még a sötétben is. Hogy ez a munka is némj zajjal jár s hogy a művészekkel szemben példátlan neveletlenség, azt fölösleges talán külön kiemelnünk.

Hiányos lenne a hölgyek nézőtéri kirándulásairól ez az abécés lap, ha nem szólnánk néhány szót a főpróbák hölgyközönségéről. Ennek a hölgyközönségnek köszönhető az, hogy lassanként lelakatolt ajtóik mögött és tíz újságíró előtt tartják meg a főpróbákat. Néha olyan kétségbeejtő jelenetek játszódnak le egy-egy főpróba nézőtéren, hogy a női jószág és gyöngédség bámulói itt aztán alaposan kigyógyulhatnak ebből a betegségiükből. Egy divatos operett legutóbbi főpróbáján a három első sorból — mely a sajtó részére volt fenntartva — rendőri felszólításra távoztak csak el a makacs hölgyek. Viszont minden érdeklődésük ellenére is majdnem minden hölgy a rosszakarattal karanfoga érkezik a főpróbára és kíméletlenebb bírálatot gyakorol a legélesebb tollkritikusnál is. Ha nem tud bejutni, ha nem kap jegyet, agyonkinozza a színházi titkárt, ki megközelíthetetlenül őrködik a zárt nézőtér ajtaja előtt. A színházi titkárok korán öszülnek és kopaszodnak. A hajgyökerek pusztulása és a főpróbák hölgyközönsége között világos az összefüggés.

Egy azonban minden aggasztó tünet ellenére bizonyos: a publikum nevelhető, csak meg kell barregtatni a lelkiismeretét, hogy a jóindulata felébredjen. Épp ezért talán nem is marad minden eredmény nélkül, hogy az abécés könyvet fellapoztuk a színházi nézőtéren is.

Endrődi Béla